

A Vadaskert ásványvilágáról

Előző írásaimban részletesebben ismertettem, hogy milyen kincseket foglal magába Vadaskertünk növény- és állatvilága. Fontosnak találok azonban azt is, hogy szót ejtsünk az élettelen anyagról, amely az elmúlt évmilliókról regél: a kőzetek és ásványok világáról.

A Vadaskert területén még nem történt komolyabb feltárás, mivel a tudomány inkább a falu határában álló földtani érdekességre, a Csódi-hegyre koncentrált. A Csádri-patak medréről és környékéről készülő munka ezt az űrt lesz hivatott betölteni. A Csódi már régóta fontos területe a kutatásoknak, mivel hozzá hasonló típusú hegy az ország területén gyakorlatilag nem található. Úgy keletkezett, hogy a láva a felső homokos agyag rétegeket felnyomta és kihűlt a nélkül, hogy a felszínre tört volna. Ezt a típust nevezik lakkolítanak.

A Csádri-patak medrét anyakőzetként a világos-vöröstől a szürkéskélig változó színű andezit tufa breccsa alkotja. Ebben az anyagban legtöbbször előfordul egy apró, zöldes-fekete színű, hatszöges-táblás alakú ásvány, a biotit. Másik alkotója egy áttetsző, lemezes szerkezetű kristály, az amfibol. Ezt a jól faragható, tartós kőzetet régebben faluszerte építőanyagként alkalmazták, még ma is sokfelé látni az ebből készült kapukat, díszítőelemeket, eszközöket.

A Csepri- és a Sajkó-hegyet eredetileg viszonylag vastag, miocén kori¹, fehéres színű agyagréteg borította, amelyben gyakran találni apró, milliméteres nagyságrendű fosszilis maradványokat: csigákat, kagylókat. Ez a réteg azonban a terület erős bolygatottsága, illetve az ott hosszú ideig folytatott művelés miatt mára már csaknem teljes egészében eltűnt. A megmaradt nagyobb foltok azonban még őrzik az eredeti állapotot.

APilisben és a Visegrádi-hegységben ritkán előforduló különlegességgel is találkozhatunk itt, a Kecse Jankó-árokkaal párhuzamosan: egy magnetit telér fut, amely mintegy 80 méter hosszan húzódik keresztül az erdészeti úton. Ez a közismertebb nevén mágnésvasércnek nevezett ásvány viszonylag nagy keménységű, feketés színű érc – tulajdonképpen nem más, mint vas-oxid – amely nevét mágnéses tulajdonságáról kapta. A magnetitet klór- és vasopál foglalja magába, amely egy sárgás színű, nagy keménységű, módosult szerkezetű szilícium-ásvány.

A Vadaskertből kiérve, a Khüllenbergr-forrástól északnyugati irányban a hegyoldalban egy meszes fal található, amelyben már nagyobb méretű, akár a centiméteres nagyságrendet is elérő kőületeket, többnyire kagylótöredékeket lehet találni. A hely érdekessége, hogy a patakmedret egy fekete réteg borítja, amely azonban nem kőzet és nem is ásvány, csupán egy algafaj.

Most hogy elérkeztünk a Csádri-patak legnagyobb forrásáig, fontos megemlíteni, hogy a forrásteret is a patakmederben található kőzetből építették ki. A jelenlegi kő mellett mélyen a földbe ágyazódva megtalálható egy korábbi is, amelyen az 1833-as dátum és három monogram: „S.P., K.M., B.J.” olvasható².

Ezzel az út végéhez érkeztünk. A forrástól kis ösvény vezet tovább a Csódi-hegy bányái és a Sajgó-kapu felé. Ezek azonban már olyan területek, amelyekről már sok írás született. A Vadaskert ásványvilága is sok érdekességet rejteget, ezek azonban további vizsgálat tárgyát kell képezzék.

¹18-22 millió éves

²A felirat sajnos már erősen elmosódott, nehezen olvasható, ezért a fenti adatok nem feltétlenül hitelesek.

Ifj. Hock Ferenc – Havas Jánosné

Megjelent: Bogdányi Híradó **15**(6):3, 2004. június